

Rigets Hovedstrøg

NYBORG

*Helhedsplan og delprojekter
15. december 2020*

INTRODUKTION
Den glemte historie

Rigets Hovedstrøg er en ambitiøs plan for formidling af århundredes historier om kongemagt, politik og økonomi centreret i Nyborg.

Forudsætningerne for nærværende projekt er mange. Nyborg Kommune og Østfyns Museer har siden 2011 arbejdet på at få Nyborgs særlige historie anerkendt som verdenskulturarv og komme på UNESCOs liste. Som et led i ansøgningsprocessen er der lavet et grundigt forarbejde, hvor byens historie i national og europæisk sammenhæng er beskrevet i flere publikationer, herunder Kongen Kommer, Danmarksporten og Konge af Luthers Nåde udgivet af Østfyns Museer. Dertil er der udarbejdet en kulturarvsmasterplan, som i høj grad har indgået i udviklingen af Rigets Hovedstrøg.

I 2015 blev der afviklet en projektkonkurrence om transformation og restaurering af Nyborg Slot. Konkurrencen havde som en del af transformationen stærkt fokus på at genetablere sammenhængen mellem slottet på de grønne volde og Torvet, samt Rigets Hovedstrøg. Det er på baggrund af konkurrencens vinderforslag, at Torvet nu er udført og nærværende forslag til Rigets Hovedstrøg er udviklet.

Projektet er blevet til i tæt samarbejde med Nyborg Kommune og Nyborg Museum. Projektet er udviklet på baggrund af offentligt tilgængeligt kort- og

grundlagsmateriale og skal viderebearbejdes på et mere detaljeret grundlag inden udførsel. Nyborg Kommune har derudover arbejdet på en mobilitetsplan i 2020, hvis konklusioner må forventes at have indflydelse på den videre udvikling af projekter relateret til Rigets Hovedstrøg. Forslaget er tilstræbt en enkel og robust tilgang, der med rimelighed kan tilpasses flere forskellige scenarier i forhold til trafikløsninger. Materialet skal indgå i den videre politiske behandling og planlægning af de individuelle delprojekter under overskriften 'Rigets Hovedstrøg', herunder også finansiering.

”Rigets Hovedstrøg” består af gadeforløbet fra Strandporten/Hovedvagten i Adelgade til Vor Frue Kirke på Gammel Torv, ad Kongegade og Korsgade, over Torvet, videre ad Stendamsgade og gennem Landporten, der ledte videre ud i landskabet mod Fyn og Jylland. Derpå kobler sig også Kongens Skibsbro, hvor kongen er gået i land med sit følge uden for bymuren/voldene.

Frederik V's landgang i Nyborg 1749
Poul Isac Grønvold

Frederik V's rejse gennem Nyborg 1749
Poul Isac Grønvold

INDHOLD
Rigets Hovedstrøg

Baggrund - historisik og nutidig sammenhæng

- Danehof*
- Margrethestaden*
- Residensstaden*
- Rigets Hovedstrøg i nutidens Nyborg*
- Eksisterende forhold*

Helheden - et sammenhængende byrumsforløb

- Et sammenhængende greb*
- Et tæppe af flere fortællinger*

Delprojekter - fællesskab og tilpasning

- Kongens Skibsbro*
- Adelgade, Strandporten og Hovedvagten*
- Gl. Torv*
- Korsgade og Kongegade*
- Torvet*
- Stendamsgade og Landporten*

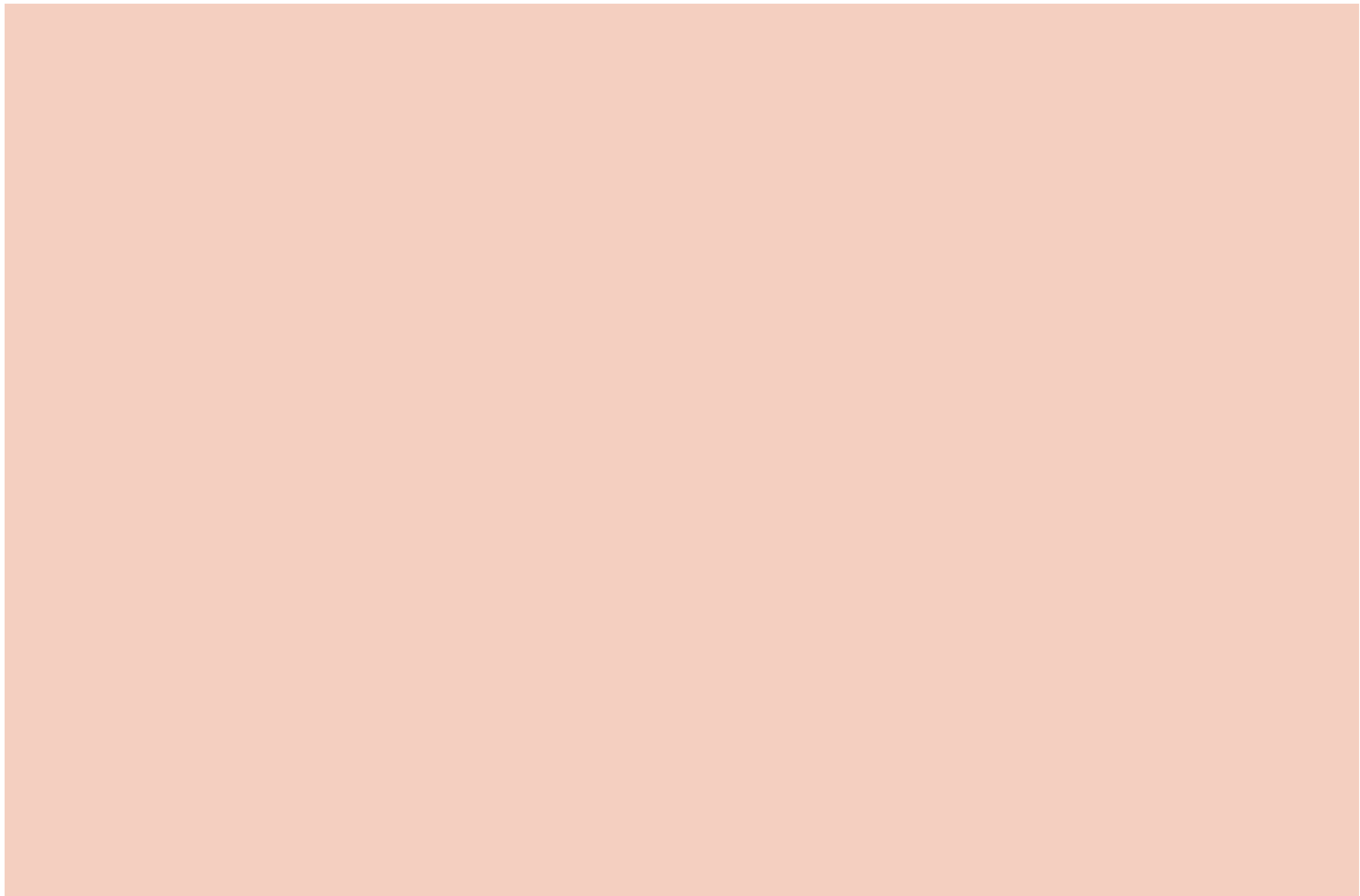
Detaljer - projektets individuelle lag

- 9 Belægninger 46*
- 11 Kvalitet og genbrug som bæredygtighedsstrategi 52*
- 13 Byggede elementer 54*
- 15 Inventar 56*
- 17 Beplantning 58*
- Belysning 60*

Projektrammer - økonomi og proces

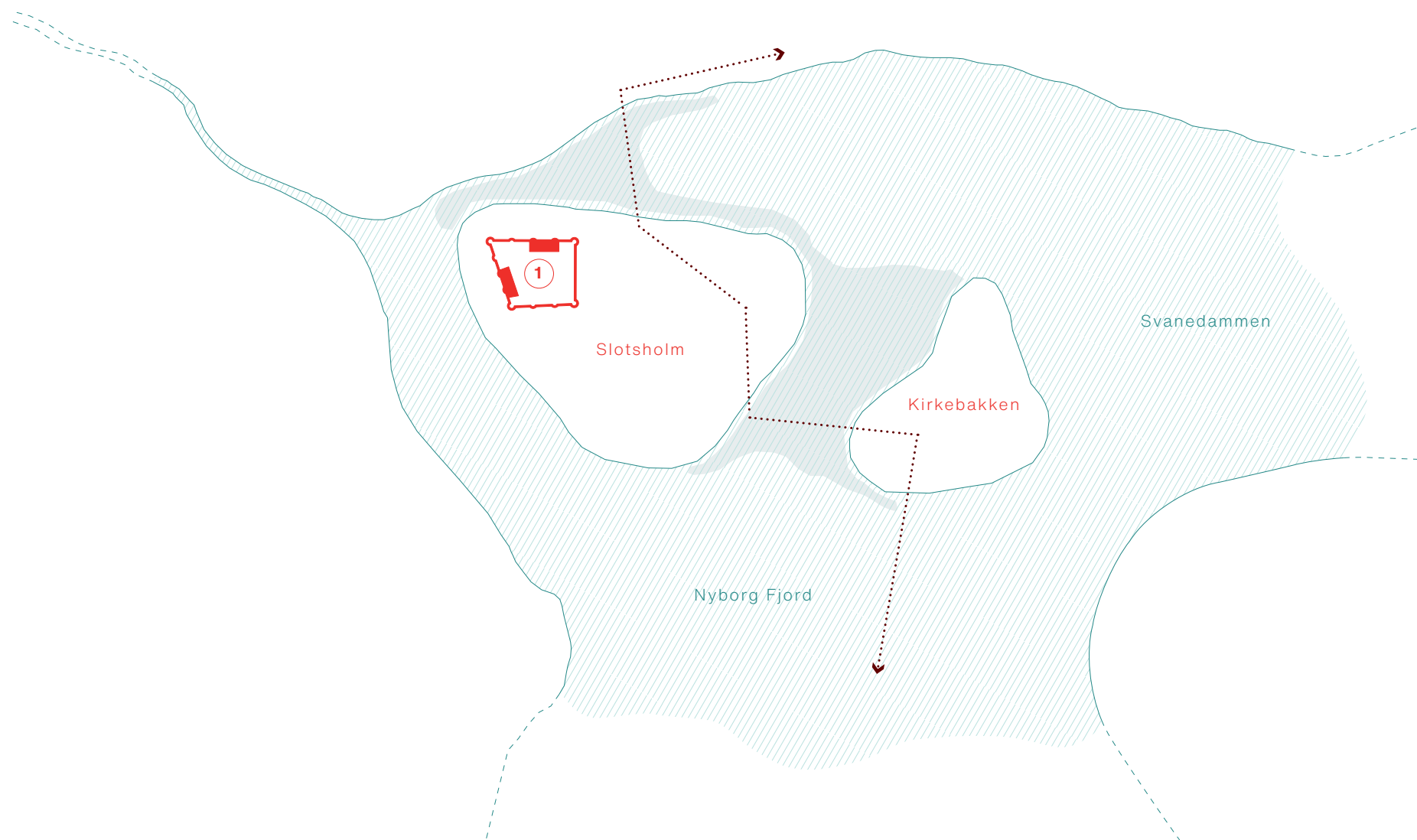
- 20 Oversigt 65*
- 22 Anlægsoverslag 66*

- 26*
- 28*
- 32*
- 34*
- 38*
- 42*

BAGGRUND

Historisk og nutidig sammenhæng

- "Rigets Hovedstrøg"
- ① Nyborg Slot
 - ② Holmen
 - ③ Svanedammen
 - ④ Kirkebakke
 - ⑤ Nyborg Slot

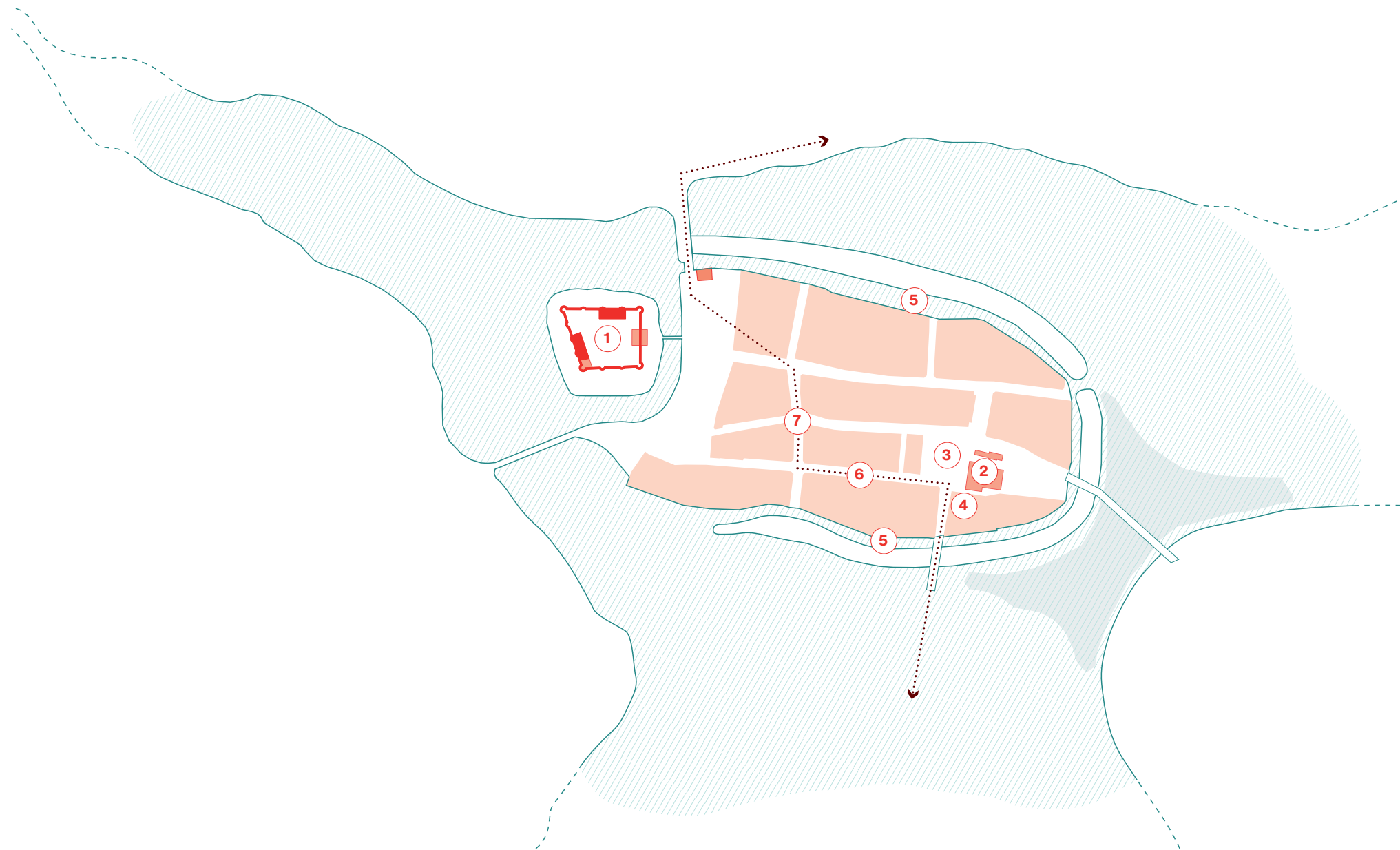
BAGGRUND
Danehof

I historien om det danske rige har Nyborg spillet en central rolle. I mange år var byen, med sin placering midt i kongedømmet og i overgangen mellem landsdelene, et naturligt udgangspunkt for kongemagten. Her var magten koncentreret, her holdt man Danehof.

Færdsel på tværs af landet har fundet sted gennem Nyborg i 1000 år eller mere. Her har alle rejsende - høj som lav - der skulle fra den ene ende af riget til den anden, gået, redet eller kørt.

Det er den historie, der skal fremhæves i Nyborgs historiske bykerne, så historien på enkel vis fortæller sig selv.

Nyborg Slot er oprindeligt etableret på en lille holm af lerjord i bunden af en beskyttet fjord på kanten af Storebælt, hvor bæltet er smallest. Strategisk placeret midt i landet bliver slottet hurtigt en vigtig brik i spillet om landets herredømme. Nyborg by anlægges på en selvstændig holm øst for byen, men dog tænkt som en samlet enhed. Stedet var tiltænkt særlige funktioner, som det centrale mødested i riget og hjemsted for landets parlament – Danehoffet.

- ”Rigets Hovedstrøg”
- ① Nyborg Slot
 - ② Vor Frue Kirke
 - ③ Gl. Torv
 - ④ Korsbrødregården
 - ⑤ Voldgrav (sen. Rosenbækken)
 - ⑥ Kongegade
 - ⑦ Korsgade

MARGRETHESTADEN (1440) OG RIGETS HOVEDSTRØG
1:5000

BAGGRUND
Margrethestaden
1440

Rigets Hovedstrøg fortælles primært af to perioder i byens historie: Margrethestaden og Residensstaden.

Margrethestaden er en samlende betegnelse for de dele af Nyborg, der knytter sig til middelalderen og tiden under Margrethe I. Dronningen lavede store udvidelser på Nyborg Slot (1) og lagde grundstenen til Vor Frue Kirke (2) og etablerede på den vis de to bymæssige ankre - kirken og slottet, hvorimellem middelalderbyen skød op på opfyld mellem de oprindeligt to holme.

Sporene fra denne periode er især synlige i gadestrukturen mellem bykernens to pladser, hhv. Torvet og Gl. Torv (3). Især i strædet syd for Vor Frue Kirke i mødet med Korsbrødregården (4) træder middelalderens tætte og intime rum frem. Derudover ses den gamle voldgrav (5) øst og syd for byen aftegnet i Skippergades forløb og Rosenbækken, der løber på bagsiden af bebyggelsen mellem Adelgade og Voldgade. For Rigets Hovedstrøg betyder det, at gaderne Kongegade (6) og Korsgade (7) samt Gl. Torv knytter sig til Margrethestaden.

RESIDENSSTADEN (1558) OG RIGETS HOVEDSTRØG
1:5000

BAGGRUND
Residensstaden
1558

Residensstaden er en betegnelse for Nyborg, der knytter sig til især Christian III's tid som regent. Denne konge er repræsentant for en ny æra på bagkant af middelalderen. Christian III boede i Nyborg i lange perioder og med store investeringer i både slot, by, fæstningsanlæg og bedre vandforsyning løftede Christian III Nyborg ud af middelalderen og ind i en moderne tid: Renæssancen.

De byhistoriske træk fra denne tid er i høj grad udtryk for renæssancens idealer om enkelhed, symmetri og rene geometrier. I Nyborg ses det især udtrykt i anlæggelsen af store geometriske byrum: En kvadratisk plads (2) foran slottet egnet til tidens store ridderturneringer og den rombeformede Adelgade (3), der udgjorde opmarchplads for kongen og hans følge efter landgang på Kongens Skibsbro (4) uden for voldene. Disse to byrum er væsentlige dele af det samlede forløb for Rigets Hovedstrøg. De store pladser havde naturligvis funktionelle årsager, men var i særdeleshed også fysiske manifestationer af kongens magt og særlige indsigt. Det var også under Christian III, at Landporten (5) blev grundlagt, som en del af et nyt fæstningsanlæg (6) nord for Nyborg Slot. Endelig etablerede Christian III jordvolde med rondeller omkring byen (7), der i dag kan læses i navnene Vestervoldgade, Østervoldgade og Nørrevoldgade. Residensstadens periode er på denne baggrund særlig interessant for udformningen af Rigets Hovedstrøg.

- Rigets Hovedstrøg
- Fredet bygning
- Høj bevaringsværdi
- Middel bevaringsværdi
- Øvrige bygninger

NYBORGS HISTORISKE BYKERNE 2020 OG RIGETS HOVEDSTRØG
1:5000

BAGGRUND

**Rigets Hovedstrøg
i nutidens Nyborg**

Rigets Hovedstrøg leder besøgende og borgere igennem Nyborgs historiske bykerne fra havnebassinets vandspejl til voldanlæggets afgrænsning i Lindealléen, eller omvendt. Forløbet er præget af historiske bygninger og strækker sig over 1 km. Forløbet kan inddeles i følgende strækninger:

- 1. Kongens Skibsbro
- 2. Adelgade, Strandporten og Hovedvagten
- 3. Gl. Torv
- 4. Kongegade og Korsgade
- 5. Torvet
- 6. Stendamsgade og Landporten

Strækningerne hænger sammen og er adskilt på én gang, hvorfor en helhedsplan for det samlede forløb er nødvendig. Med en god robust helhedsplan, der tager afsæt i både historie og den moderne bys hverdagspragmatikker, skaber de bedste forudsætninger for fremtidige investeringer i Nyborgs historiske byrum.

1. Kongens Skibsbro
Mod Vor Frue Kirke og Adelgade

2. Adelgade
Mod Kongens Skibsbro

3. Gl. Torv
Mod Kongegade

4. Korsgade
Mod Torvet

5. Torvet
Mod Stendamsgade

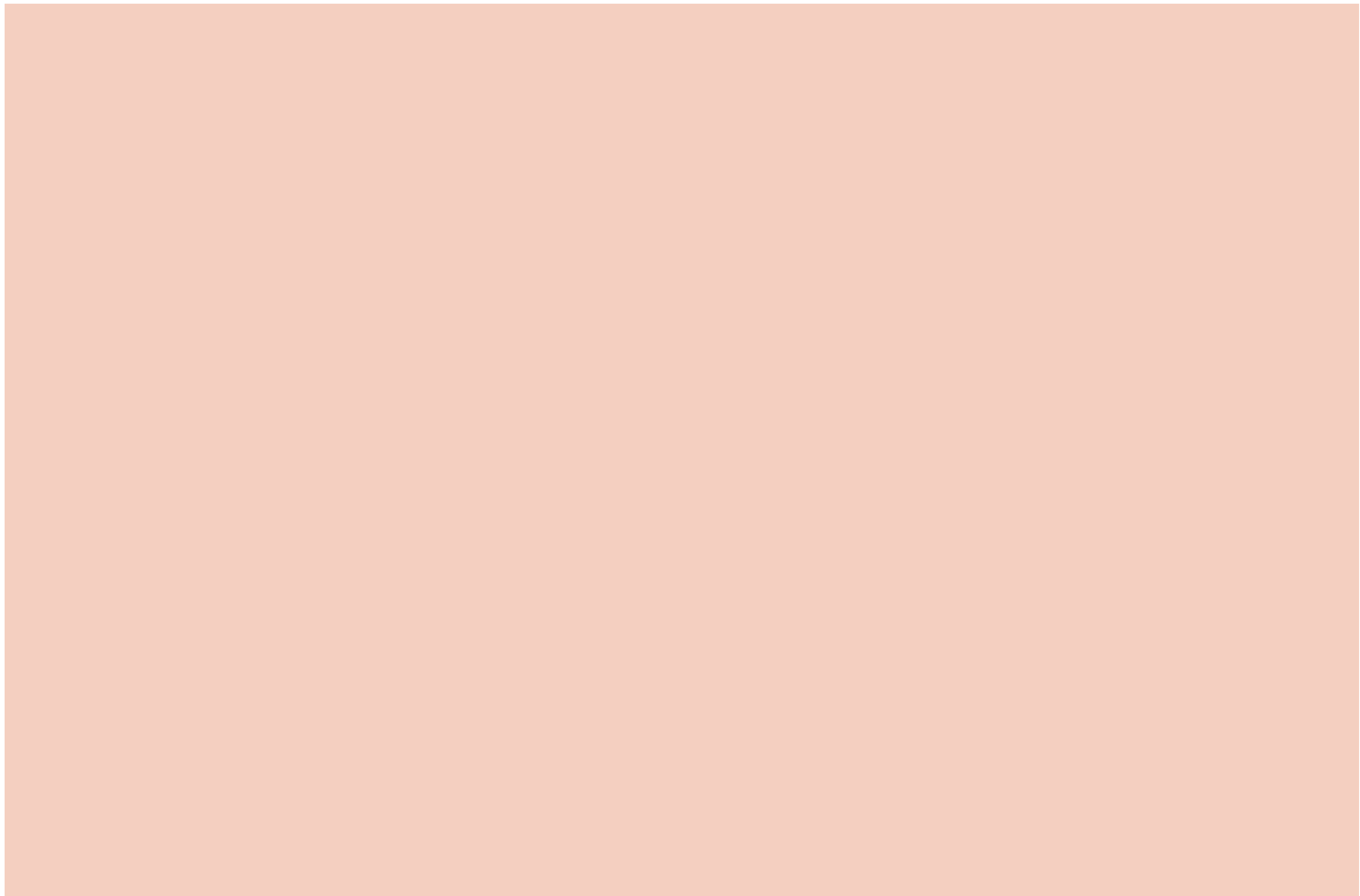

6. Stendamsgade
Mod Torvet

BAGGRUND
Eksisterende forhold

Forløbet er i dag sammensat af forskellige tiders tilpasninger, moderniseringer og udtryk. Serien af byrum er meget forskellige i forhold til både skala, rum og funktion. Noget er gågade, noget er plads og noget er vigtige infrastrukturelle forbindelser på tværs af byen. Den store udfordring for dette projekt er således at få Rigets Hovedstrøg til at fremstå som én sammenhængende enhed samtidig med, at byens hverdagsliv respekteres.

Enkelte steder er forløbet allerede etableret på baggrund af nogle betragtninger om det samlede forløb og førnævnte konkurrence om Nyborg Slot. Torvet over for Nyborg Slot er således udført i efteråret 2020 og en del af Stendamsgade ved Landporten i strækningens nordlige ende er udført i 2019. Nærværende forslag skal derfor ses i forlængelse af disse anlægsprojekter og fremme den rette disponering for fremtidige investeringer i byrummene tilknyttet Rigets Hovedstrøg.

HELHEDEN

Et sammenhængende byrumsforløb

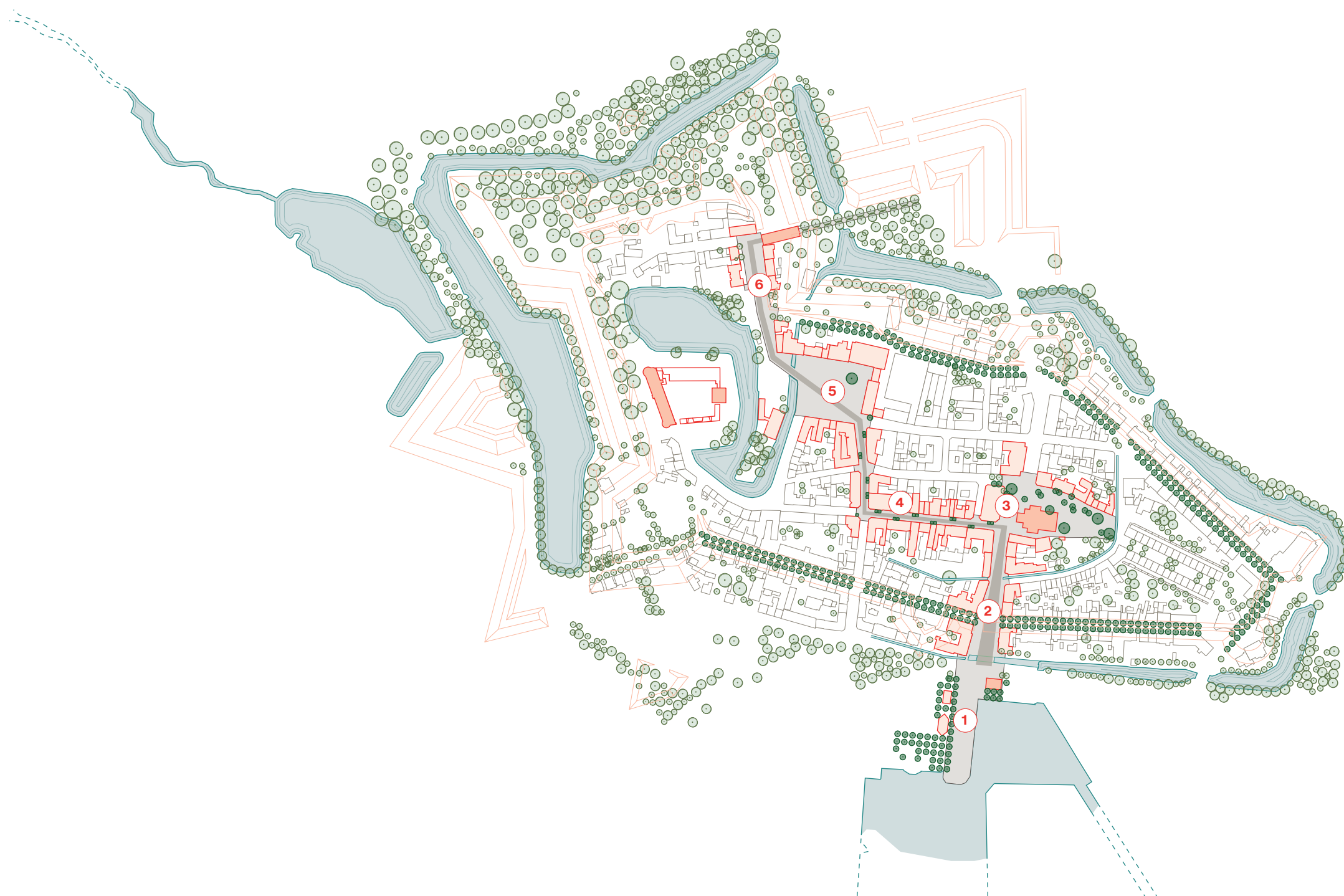
HELHEDEN

Et sammenhængende greb

Rigets Hovedstrøg skal træde klart frem som et sammenhængende forløb gennem Nyborgs historiske kerne. Det skal være opfatteligt for både borgere og besøgende, men ikke nødvendigvis første gang.

Rigets Hovedstrøg skal hovedsageligt komme til udtryk i byens belægning. Som ét tæppe gennem byen, skal både hverdagens fikumdik og sæsonernes oplevelser bevæge sig langs og på tværs af Rigets Hovedstrøg. Forløbet ligger på fortovsniveau og er således hævet over byens øvrige gadenet. På den vis prioriteres de bløde trafikanter i den tætte midtby og forløbet opleves i sektioner såvel som ved krydsning. Belægningstæppet skal have en kvalitet - arkitektonisk og materialemæssigt - der sikrer projektets holdbarhed på lang sigt.

Formidlingen af Rigets Hovedstrøg i fysisk form er således nøgtern, sanselig og eviggyldig.

- Rigets Hovedstrøg
- 1 Kongens skibsbrog
- 2 Adelgade, Strandporten og Hovedvagten
- 3 Gl. Torv
- 4 Korsgade og Kongegade
- 5 Torvet
- 6 Stendamsgade
- Eks. beplantning
- Nye træer

RIGETS HOVEDSTRØG - HELHED
1:5000

HELHEDEN

Et tæppe af flere fortællinger

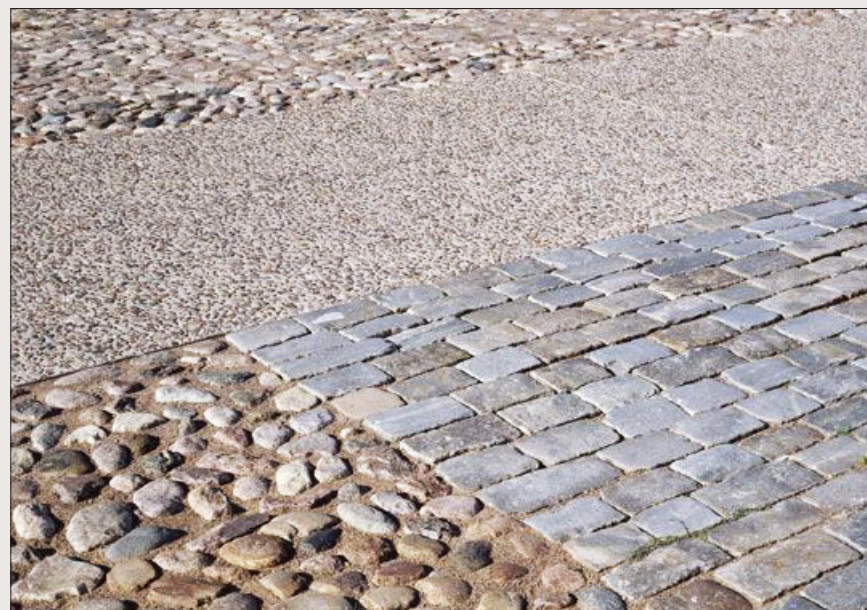
Den sammenhængende belægning, der skal binde Rigets Hovedstrøg sammen, består af flere lag.

Det centrale lag tager afsæt i den belægning, der i dag løber igennem Landporten. Her udgør et spor af granit i sildebensforbandt den primære belægning. I overgangen mellem dette spor og Landportens mure findes en kantzone af pigsten. Det er denne systematik, der vil være gennemgående for Rigets Hovedstrøg og den brogede serie af byrum: På tværs og igennem alle rum løber et spor, der som oplægget, består af granit i klassiske formater lagt i sildebensforbandt. På ydersiden af dette spor etableres en kantzone, der tilpasses den enkelte situation efter arkitektur, rum, tid og funktion.

På overordnet niveau skal kantzonen i Margrethestaden fremstå som et broget kludetæppe, sammensat af genbrugte sten i forskellige formater, så middelalderbyens groede og sammensætte karakter fremhæves. I Residensstaden skal kantzonen, som på det nyanlagte Torvet, være mere ensartet og dermed understrege renæssancens idealer om enkelhed og rene linjer.

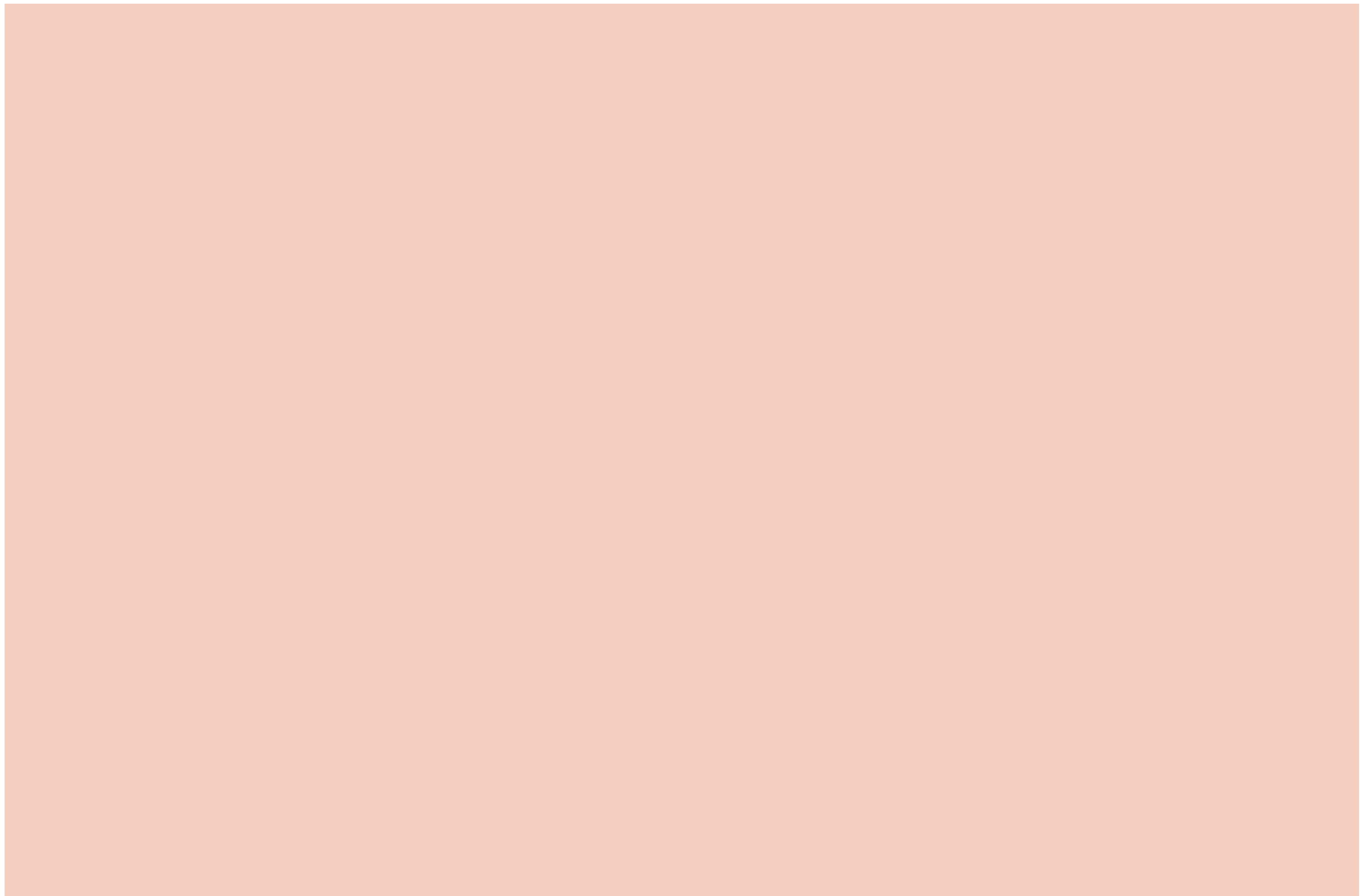
Sildebensforbandt med kantzone i pigsten
Eksisterende granitbelægning i Landporten

Margrethestadens kantzone udføres i forskellige genbrugte granitformater
Stortorget, Kalmar, Caruso St. John, 2003

Residensstadens kantzone af nye sten i klassiske formater som en ensartet flade
Torvet, Nyborg, Schønherr, 2020

DELPROJEKTER

Fællesskab og tilpasning

DELPROJEKTER
Kongens skibsbro

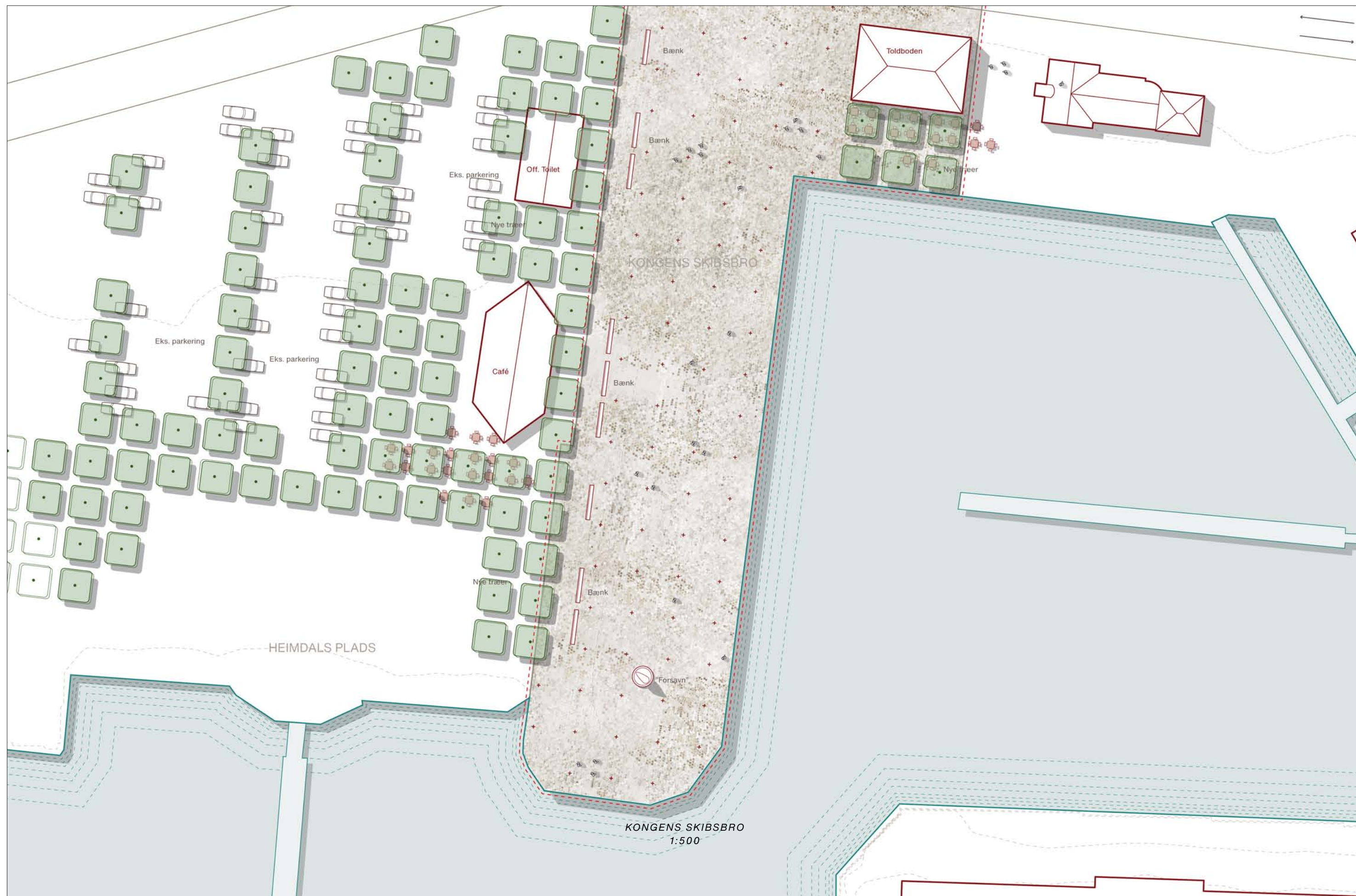
Kongens Skibsbro skal i fremtiden være både kulmination og begyndelse på Rigets Hovedstrøg.

Den historiske Kongens Skibsbro har gennemgået en lang udvikling fra mindre anløbsbro i træ lige uden for voldene til en færgemole i den industrialiserede by. I dag fremstår Skibsbroen som et byrum efterladt til spredte rekreative formål. Med enkle greb kan stedet blive identificérbart som en særlig og sammenhængende plads i havnens store rum, hvor horisonten udgør en uendelig grænse.

Pladsen, der i dag udgør Kongens Skibsbro, ryddes for visuelle barrierer som træer, inventar og skulpturer, der i dag møblerer den centrale del af pladsen. En ensartet belægning bredes ud over pladsens flade. Den ensartede belægning og fraværet af overflødigt inventar skal understrege stedets skala og den historiske position som militært anlæg. Her er præcision, repetition og enkelhed bærende for den samlende fortælling. Belægningen monteres med stolpehuller, så pladsen kan udsmykkes med flag til fest og særlige besøg, men også til opsætning af telte og anden midlertidig programmering.

Pladsen kan evt. udsmykkes med kunst i belægningen, som belægningssmykker, vand eller lys. Alternativt kan der etableres et vertikalt værk, der er det majestætiske rum værdigt - som en rytterstatue eller stele. Værket 'Forsavn' anbefales flyttet til Heimdals Plads, da den ikke understøtter historien om Kongens Skibsbro eller den samlede fortælling om Rigets Hovedstrøg.

Som kontrast og supplement til den nøgne og majestætiske plads opgraderes de grønne og rekreative kvaliteter på havnepladsen i Vesterhavnen, der er umiddelbar nabo til Kongens Skibsbro. De enkelte træer, der i dag står i overgangen mellem de to pladser, suppleres, så de danner et tæt løvtag omkring en enkel grusplads, hvor varierede byprogrammer foldes ud. De tætte rækker af træer udgør arkitektonisk modsætning til og ryg for Kongens Skibsbro, så denne fremhæves yderligere set fra især Adelgades toppunkt.

DELPROJEKTER

Adelgade, Strandporten og Hovedvagten

Som det er beskrevet under afsnittet om Residensstaden, er Adelgade resultatet af en stor rydning i middelalderbyens tætte struktur. Det store majestætiske renæssancerum, der åbner sig mod Kongens Skibsbro fra Vor Frue Kirke på bakkens top, skal med en enkel oprydning komme til sin fulde ret.

Rummets belægninger skal bredes ud fra facade til facade og ryddes for overflødigt inventar og andre rumlige forstyrrelser. Den visuelle forbindelse fra Vor Frue Kirke til havnebassinets vand og fjordens munding skal etableres. Belysningsmaster placeres så vidt muligt langs facaderne, så rummet også bredes ud i døgnets mørke timer. Sildebensforløbet breder sig ud mod Havnegade for at understrege det koniske rum og åbne byen mod Kongens Skibsbro og horisonten.

Markering af byens tidligere afgrænsninger etableres som små klem om det store rum. En fortolkning af den tidligere kystlinjes voldgrav forlænges ind i Rigets Hovedstrøg, som vandspejl eller lave bassiner. Voldgaderne etableres som grønne boulevarder, der bliver en grøn markering af voldenes historiske forløb og Strandporten. I Skippergade etableres en fortolkning af Rosenbækken, der vest for Adelgade endnu er åben. Forlængelsen af Rosenbækken som kunstnerisk vandelement definerer afgrænsningen af Margrethestadens middelalderby.

Hovedvagten, der blev revet ned i forbindelse med et gadegennembrud i 1930'erne, markeres som en lav sokkel støbt i beton med vagtens grundplan præget i overfladen.

De endelige løsninger og disponeringer i det samlede Adelgadeforløb er i høj grad afhængige af konklusionerne fra førnævnte mobilitetsplan.

Fra hjørnet af Korsbrødregade og Adelgade ser man fra Kirkebakkens top ned mod havnens vandspejl. Det lange kig ryddes for forstyrrende elementer, så det majestætiske renaissancecerum kommer til sin ret. Rummet krammes af Voldgadernes boulevardtræer og indrammes af havneparkens grønne kroner.

COLLAGE ADELGADE MOD KONGENS SKIBSBRO >

DELPROJEKTER
Gl. Torv

Gl. Torv er i dag en broget ramme om Vor Frue Kirke. Rigets Hovedstrøg kommer omkring torvet, hvorfor det synes oplagt at inddrage kirkens rum, som en del af anlægsprojektet. Kirken er et naturligt visuelt anker i Rigets Hovedstrøg og er omgivet af både smukke brolagte gyder, grønne flader og infrastrukturelle praktikaliteter.

I fremtiden skal kirken stå i et samlet rum med respekt for historien og hensyn til det moderne liv. Her skal være plads til færdsel og parkering, men rummet skal også indbyde til ophold. Rummet samles af et ensartet gulv, som på Torvet. Dog med den forskel, at det samlende granittæppe her vil bestå af et patchwork af forskellige formater og en høj grad af genbrug. I modsætning til Torvet skal Gl. Torv præges af grønt. Træer skal danne tag om nye opholdsmuligheder og skabe ro i det lidt travle rum. Vor Frue Kirke skal stadig stå i grønt, men klippede hække ryddes, for at skabe god kontakt mellem den smukke kirke og byen omkring den.

Magrethestadens middelalderstruktur og historiske spor fremhæves yderligere ved at fremkalde Latinskolens fundament nord for Vor Frue Kirke. Fundamentet trækkes op af gulvet som et møbel, der kan danne baggrund for både ophold, grønt og formidling.

DELPROJEKTER

Korsgade og Kongensgade

De to gadeforløb, der forbinder de store pladser Gl. Torv og Torvet, er rumligt en del af samme fortælling, men funktionelt dybt forskellige. De er begge en del af Margrethestadens middelalderstruktur, selvom omfattende brande i både 1796 og 1797 har medført, at de fleste huse er fra 1800-tallet.

Kongegade er gågade og er derfor uden biltrafik. Sildebensforløbet skal udgøre det centrale promenadeforløb gennem den intime handelsgade. Kantzonen definerer her møbleringszone for både butikker og kommunalt inventar som fastmonterede bænke, affaldsbeholdere og master.

Flytbare pullerter skal adskille gågadens fredelige forløb fra trafikken i både Adelgade og Korsgade.

I Korsgade deler cyklister og bilister sildebensforløbet. Den ru belægning vil naturligt dæmpe bilernes hastighed og øge den generelle opmærksomhed. På sigt kan Korsgade indgå i et netværk af cykelgader, hvor disse trafikanter prioriteres over bilisten. I den videre bearbejdning kan man med fordel undersøge muligheden for fortsat korttidsparkering i Korsgade.

Både Korsgade og Kongegade møbleres med kasseklippede træer. Dette er dels for at bringe yderligere et lag til Margrethestaden, der adskiller den fra Residensstadens nøgne rum, dels for at imødekomme de stadig grønnere ønsker til vores byer. Fremfor at tilpasse løbende med midlertidige plantekummer, der altid synes at blive permanente, forslås det her at etablere træer, hvis grønne kroner kaster et mildt skær over den tætte by.

*I Kongegade er Rigets Hovedstrøg
det gennemgående træk. I
kantzonerne mod husene kan
belægningen tilpasses funktion,
tilgængelighed og arkitektur.*

COLLAGE KONGEGADE MOD GL. TORV >

DELPROJEKTER

Torvet

Torvet er for nylig omlagt fra central parkeringsplads til et torv, der ligger som urbant kontrapunkt til Slotsholmens grønne anlæg. Det kvadratiske rum er spændt ud fra facade til facade, hvor voldgraven og slottet udgør 4. facade. Som en sand renæssanceplads er rummet frigjort af unødvendige barrierer og kun prydet af enkelte elementer. Med denne disponering kan Torvet danne baggrund for en lang række af aktiviteter og festligheder, som knytter sig til Nyborgs årshjul. Den traditionsrige ridderturnering får nye værdige rammer, som Torvet oprindeligt er tiltænkt.

Små fortællinger er lagt ned i belægningen, som diskrete smykker, der ikke forstyrrer den arkitektoniske helhed. Der er nedlagt en række fortællersten, der definerer turneringspladsens afgrænsning og et enkelt vandelement indarbejdet i belægningen aktiverer Torvets sydvestlige hjørne. Vandelementet er udformet således, at det ikke optager plads, når det er slukket.

Torvet blev lige inden udførsel desuden begavet af fund i de arkæologiske lag under torvet. Torvets oprindelige belægningssten lå dybt under den moderne bys lag af grus og asfalt. Disse sten er blevet indarbejdet i projektet og ligger nu som en stor karakterfuld skygge under pladsens nye solitære egetræ.

På tværs af torvet løber sildebensforløbet, som en enkel detalje i den ensartede belægning.

Det kvadratiske rum er spændt ud fra facade til facade, hvor voldgraven og slottet udgør 4. facade. Som en sand renæssanceplads er rummet frigjort af unødvendige barrierer og kun prydet af enkelte elementer.

COLLAGE TORVET SET FRA VAGTTÅRNET >

DELPROJEKTER

Stendamsgade og Landporten

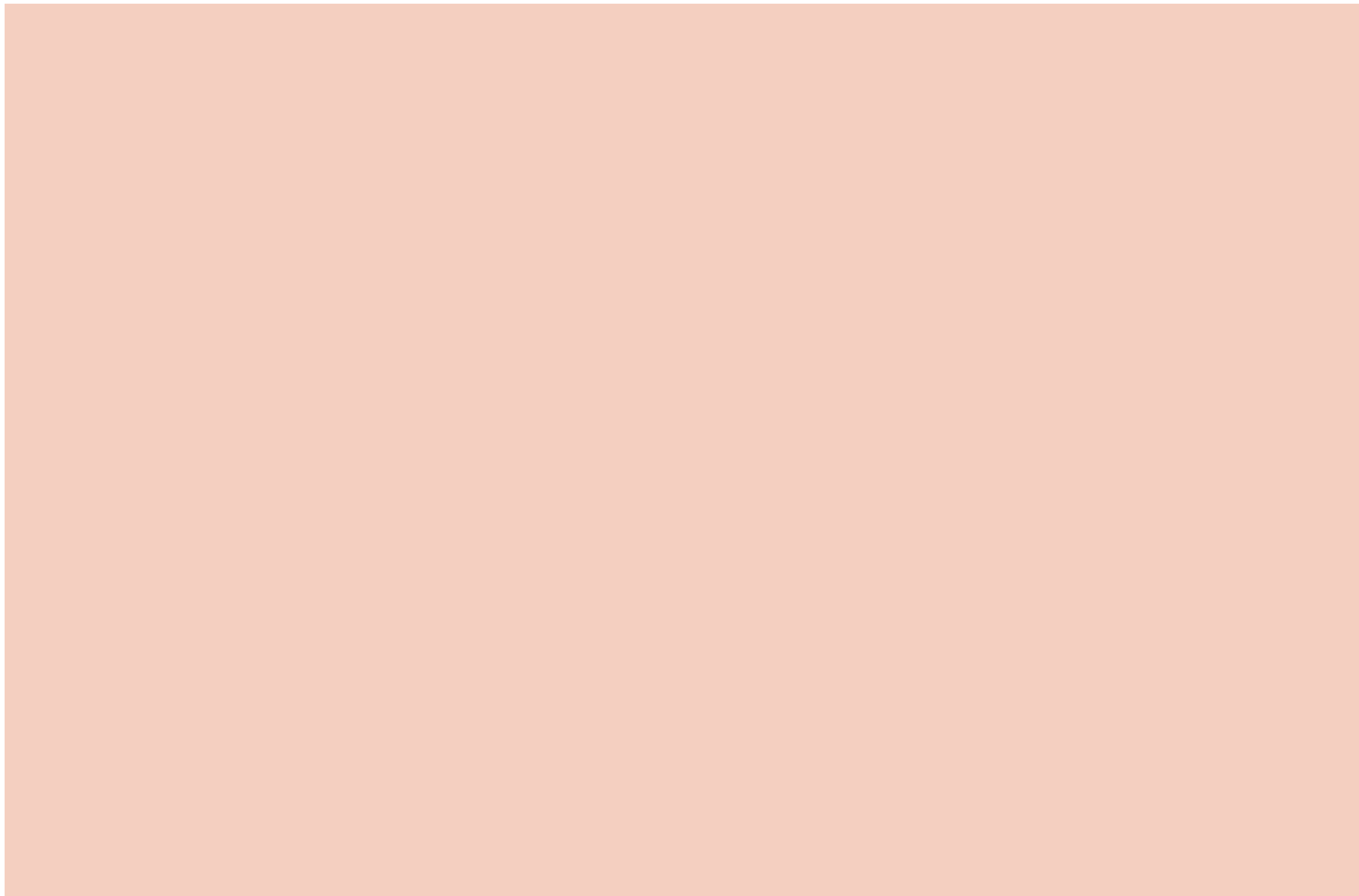
Landporten er, som Kongens Skibsbro, både begyndelse og afslutning på Rigets Hovedstrøg.
Landporten har været adgang til byen gennem det omfattende voldanlæg og sildebensmønstret i den dybe port er afsættet for det samlede forløb.

Stendamsgade er, som Adelgade, etableret som opmarchplads for Christian III og dennes følge og er derfor dimensioneret derefter. Også i fremtiden skal rummet derfor være bredt ud mellem bygningerne, som én sammenhængende plads, hvor sildebensforløbet udgør kørebanen.

Parkeringen bibeholdes i Stendamsgade, hvor Østfyns Museer har til huse i den gamle politigård. Der skal fra udmundingen af Landporten og mod Nyborg Slot være frit udsyn, hvorfor belysningsarmaturer holdes nær facaderne langs Stendamsgades østlige afgrænsning.

Som forbedret adgang til voldkronen ovenfor Landporten etableres nye trapper af beton, der i højere grad end i dag skal lede besøgende op til voldenes parkagtige anlæg. Imellem de to trapper nord for landporten etableres en grusplads, der kan være et naturligt pitstop for guidede ture, små events eller måske sæsonbaseret udeservering.

DETALJER

Projektets individuelle lag

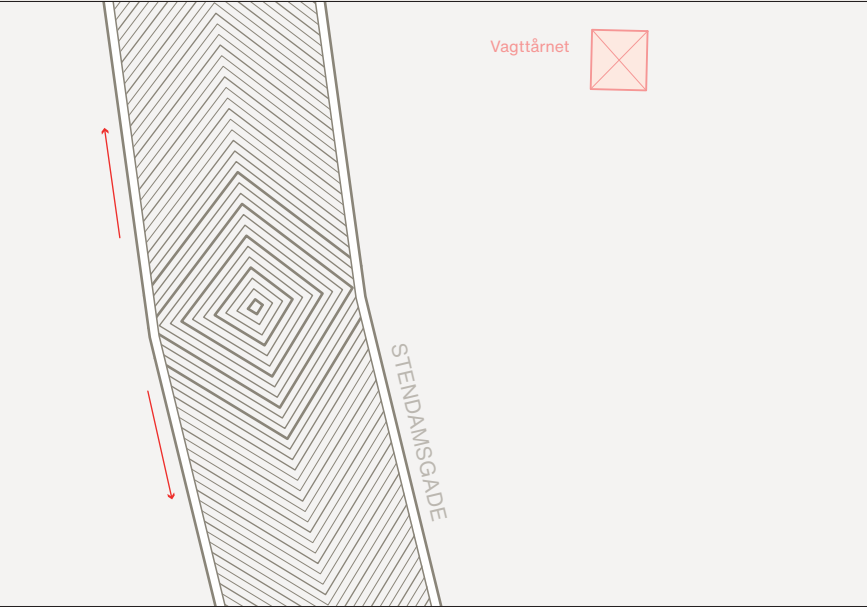
DETALJER
Belægning

Det sammenhængende tæppe, der samler Rigets Hovedstrøg i ét forløb, består af to primære lag: Det gennemgående sildebensbånd og kantzonerne.

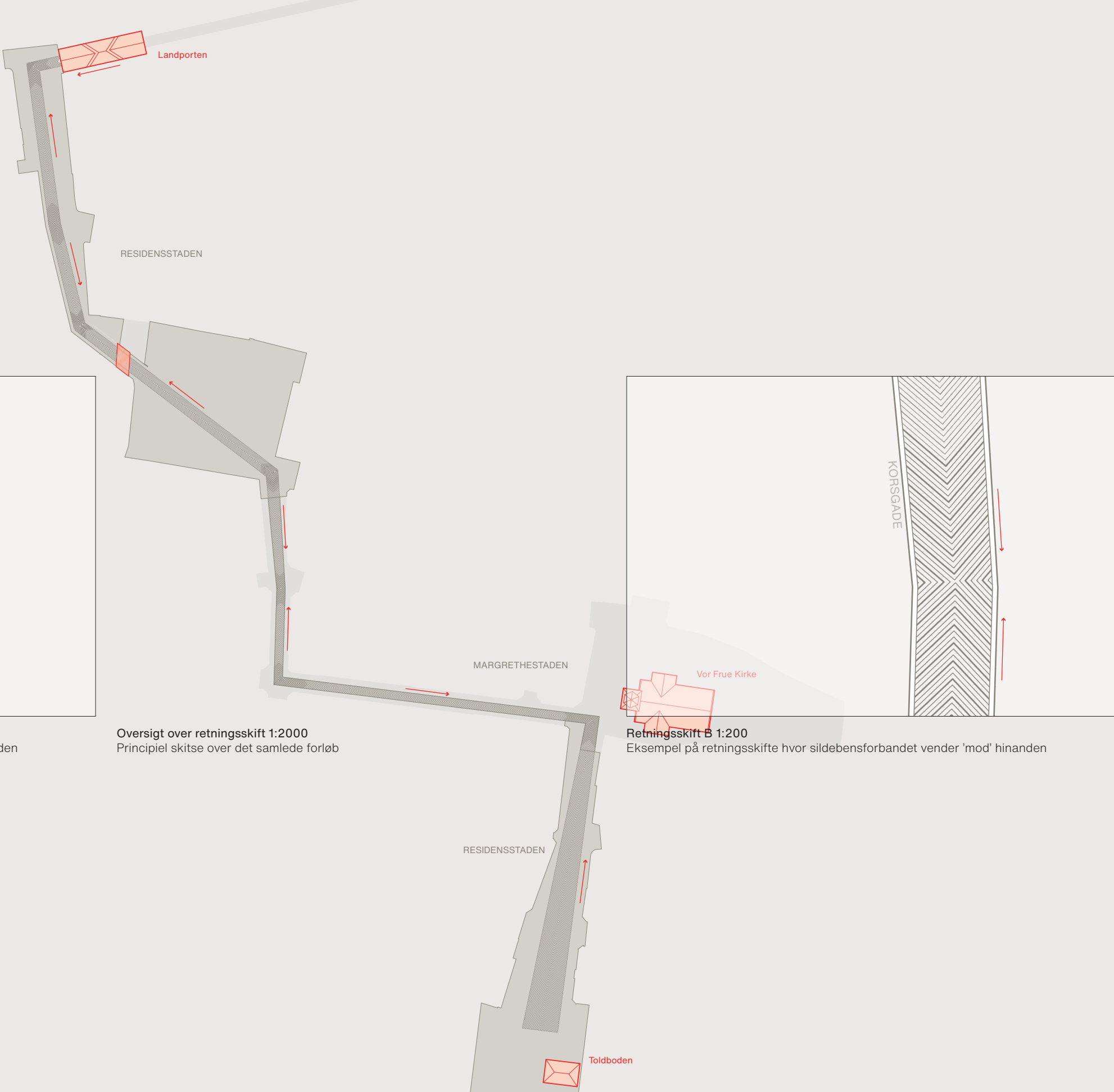
Kantzonerne skal i høj grad tilpasse sig de individuelle rum, som Rigets Hovedstrøg bevæger sig igennem. Dels i forhold til de tidligere beskrevet historiske perioder – Margrethestaden og Residensstaden – dels i forhold til de funktioner, der knytter sig til det offentlige rum. Eksempelvis skal mulighederne for universel tilgængelighed til butikker og offentlige bygninger løses som detaljer i kantzonen.

Det gennemgående sildebensforløb skifter retning undervejs, så 'pilen' peger mod både kyst og land. Således skifter belægningen retning, hver gang forløbet 'knækker'. På den vis skabes smukke samlinger i den klassiske brolægning. Eksempler herpå kan ses på modstående side. Bredden på sildebensforløbet varierer undervejs og tilpasses både rum og trafikale hierarkier.

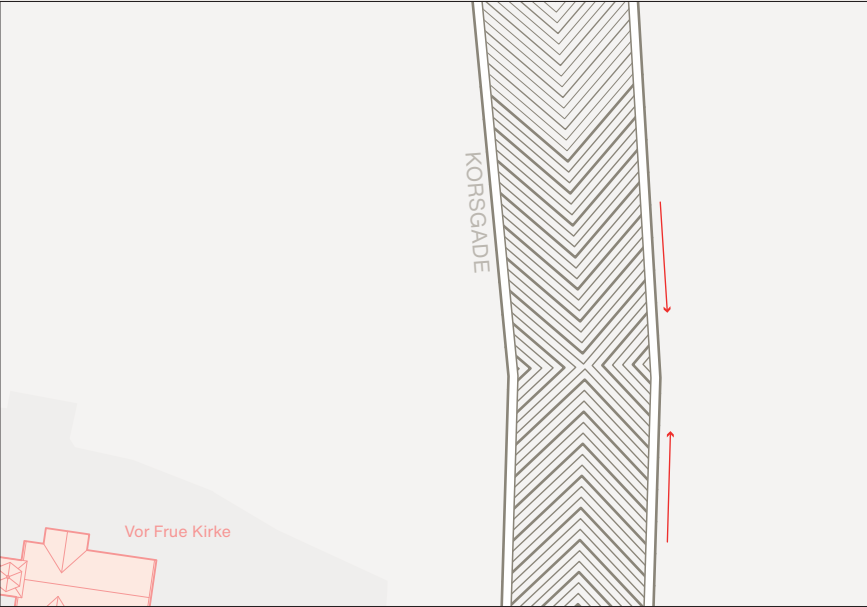
Da gadernes trafikale status endnu ikke er afklaret, er der i nærværende projekt ikke arbejdet med ledelinjer, da disse er fuldt afhængige heraf. En generel tilgang kan være, at gader med gågadestatus etableres en lav kantstenslysning som ledelinje. I gader med fortov, er kantstenslysning til kørebanen ledelinje. Øvrige steder indarbejdes egentlige ledelinjer i projektet.

Retningsskift A 1:200
Eksempel på retningskifte hvor sildebensforbandet vender 'fra' hinanden

Oversigt over retningskift 1:2000
Principiel skitse over det samlede forløb

Retningsskift B 1:200
Eksempel på retningskifte hvor sildebensforbandet vender 'mod' hinanden

I Margrethestaden skal kantzonen adoptere middelalderbyens fremgroede karakter og fremhæve den lille skala. Kantzonen er derfor underinddelt i en række mindre felter i varierede formater og forbandter. Det er især her en høj grad af genbrug kan implementeres.

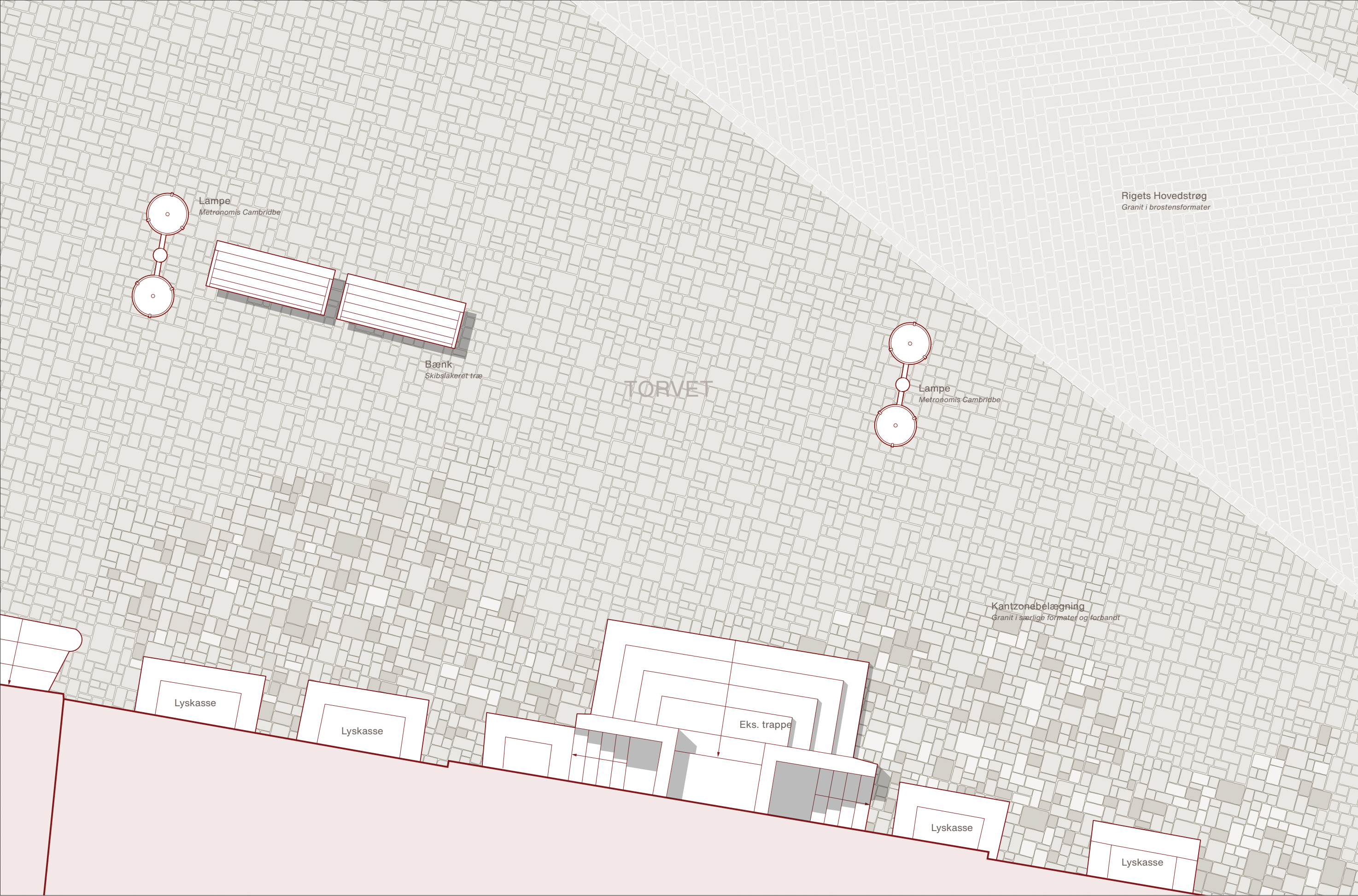
UDSNITSPLAN 1:50

I Residensstaden er kantzonen ensartet i sit udtryk, så renæssancens idealer om store rene linjer og enkelhed træder tydeligt frem.

UDSNITSPLAN 1:50

DETALJER

Kvalitet og genbrug som bæredygtighedsstrategi i den tætte by

I en by som Nyborg, hvor historien og den fysiske kulturarv har fortrinsret, er det ikke altid let at få øje på moderne dagsordner, som bæredygtighed. Bæredygtighed i byens rum er dog mere og andet end blot regnvandsbassiner og grønne lunger.

For den tætte historiske by er bæredygtigheden synlig i netop historien. De gamle bygninger af solide materialer, der vedligeholdes af kærlighed og repareres i håndværket, er væsentlige elementer i en bæredygtig by. For Rigets Hovedstrøg gælder det således, at belægninger af høj kvalitet og dermed lang holdbarhed er omdrejningspunktet. Dertil skal en høj grad af genbrug af byens egne materialer bidrage yderligere til en bæredygtig ressourceforståelse. Hvor indkøb af nye natursten er nødvendigt, skal nordisk granit prioriteres, så transport kan nedbringes og bæredygtig bruddrift støttes.

Eksisterende granitbelægning i Korsbrødregade
Belægningen genanvendes, men lægges påny

Blanding af nye sten og historiske sten på Torvet
De historiske sten fundet under torvet er integreret i det moderne projektet for Torvet

Blanding af nye sten og genbrugte sten i Grenå
De genbrugte chaussésten er blandet med nye formater og tegl

DETALJER

Byggede elementer

På Gl. Torv nord for Vor Frue Kirke stod i flere århundreder en latinskole. Denne blev dog revet ned i 1800-tallet, da skolen havde fundet nye lokationer og for at give mere plads til kirken.

I Nyborgs kulturarvsmasterplan åbnes der for muligheden for at genetablere en bygning på dette sted for at genskabe den middelalderlige struktur. I nærværende forslag hæves blot soklens udstrækning til et møbel for ophold og formidling – en fortolkning fremfor en rekonstruktion.

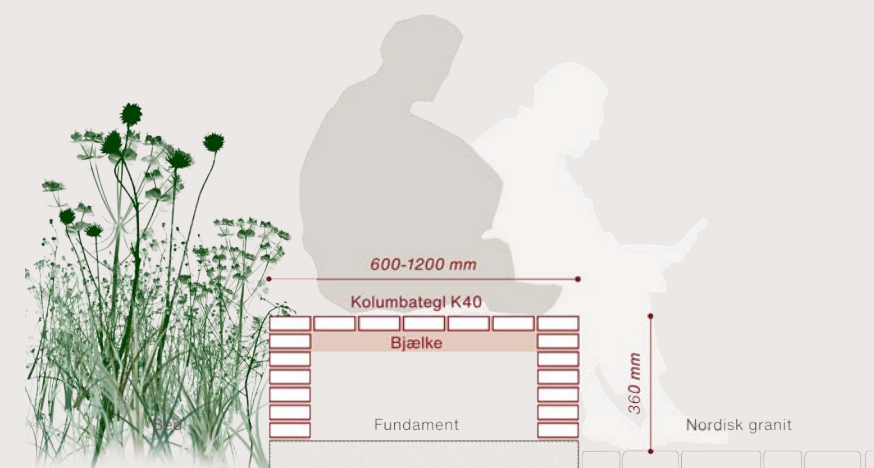
Møblet udføres i rød tegl, som Vor Frue Kirke og Korsbrødregården og kan ydermere danne ramme om en frodig have med udgangspunkt i klosterhavens urter. På den vis fremkaldes de historiske spor uden at udviske tidernes naturlige transformation af byen. Samtidig imødekommes kravene til den moderne by, præget af fritid og oplevelser.

Middelalderens have for både skønhed og praktik
Munke samler blomster i en klosterhave, Alexander Bertrand, 1908

Rejst sokkel som formidlingsmøbel i tegl
Maribo Domkirke, Arkitekt Kristine Jensens Tegnestue, 2016

Teglmøbel om have af middelalderens flora
Detailtegning 1:20

DETALJER
Inventar

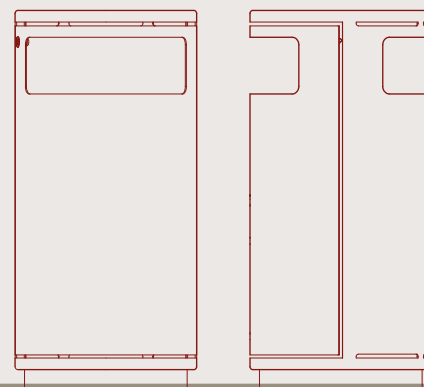
Inventar langs Rigets Hovedstrøg og i de tilknyttede byrum skal tage afsæt i Nyborgs designmanual.

På Torvet er der monteret klassiske Københavnerbænke med skibslakeret træværk, der trækker tråde til byens maritime historie. Disse bænke skal anvendes på strækningens primære pladser; Torvet (udført), Gl. Torv og Kongens Skibsbro. I de øvrige gaderum kan med fordel anvendes den moderne og enkle bæk fra designkataloget – Neoloviano – også gerne med den blanke skibslakering. Affaldsbeholdere skal være samme enkle model som på Torvet og malet sort som på Torvet. Øvrigt inventar (cykelstandere, pullerter o.lign.) males i samme sort, som affaldsbeholdere (RAL 9005).

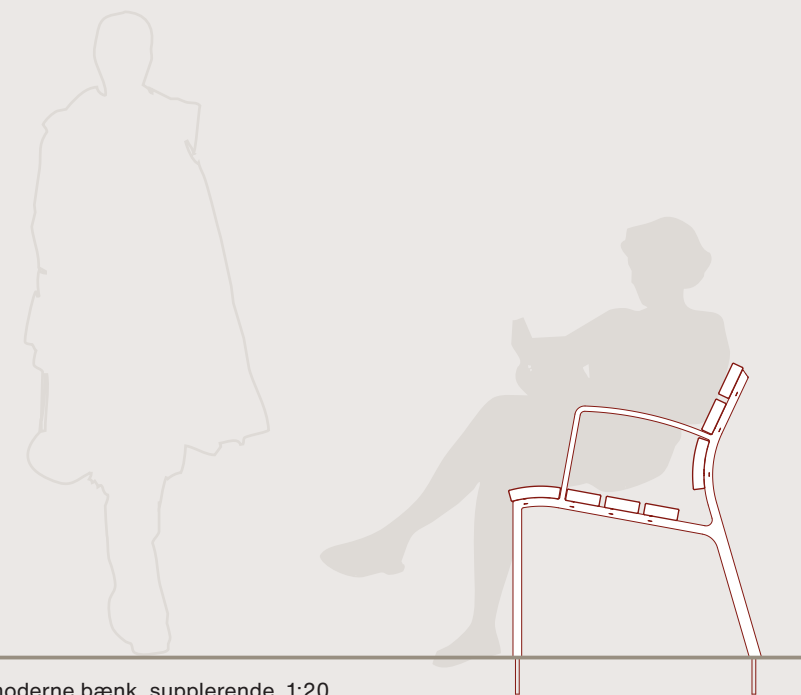
Inventar i de berørte byrum skal i videst muligt omfang genbruges, hvor det er muligt.

Klassisk bybænk med skibslak
Københavnerbænk, GH Form og Schønherr, Torvet, Nyborg, 2020

Rummelig enkelhed, 1:20
Affaldsbeholder URB-E, RAL 9005, G9 Landskab

Den moderne bænk, supplerende, 1:20
Neoloviano, Santa & Cole

DETALJER
Beplantning

Langs Rigets Hovedstrøg findes kun lidt beplantning. Dette for at sikre de visuelle sammenhænge mellem forløbets dele og byen omkring. På Torvet er plantet et stort egetræ, som en skulptur på den sobre renæssanceplads. Derudover knyttes træer til Margrethestadens rum – Korsgade, Kongegade og Gl. Torv for at understrege middelalderbyens intime skala og tætte rum. I Korsgade og Kongegade plantes således kasseklippede træer i par med hensyn til strækningens facader og funktioner. På Gl. Torv plantes grupper af træer, så rummets skala nedbrydes. Disse træer kan med fordel være en blanding af blomstrende træer, såsom tjørn og oktoberkirsebær.

På pladsen ved siden af Kongens Skibsbro etableres en park af parisisk karakter med plataner i systemplantning.

Plantekummer med sæsonplantninger skal undgås langs Rigets Hovedstrøg.

Plataner i system
Jardin des Plantes, Paris

Opstammede træer på geled
Havnepromenade, Ortigia

Platan
Platanus x acerifolia

I blomst
Oktoberkirsebær, Prunus Autumnalis

Let løv
Tretorn, Gleditsia triacanthos

DETALJER
Belysning

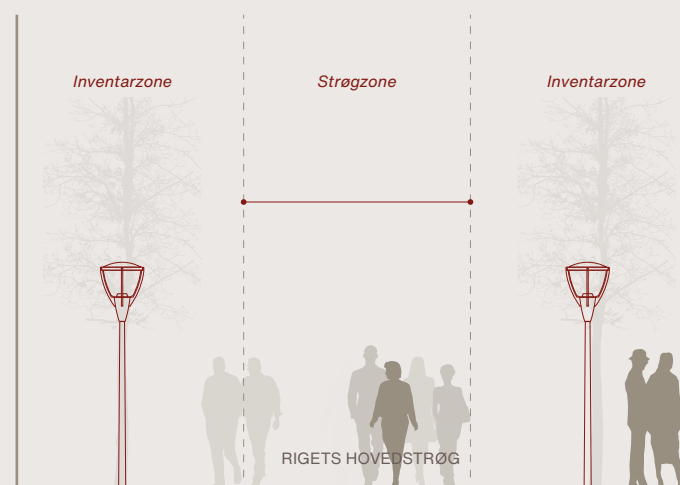
Den generelle hverdagsbelysning, der skal sikre tryghed, sikkerhed og tilgængelighed, knytter sig til facader og grønne elementer. Der vælges et enkelt og klassisk armatur – Metronomis Cambridge - der passer til bymidtens skala og som findes i Nyborgs designmanual. I de berørte byrum findes allerede mange lamper, der med fordel kan genanvendes. Det skal i den videre udvikling af projektet undersøges, om der kan arbejdes med facademonterede armaturer i de helt små gaderum.

I historiske bykerner som Nyborg er det væsentligt at have fokus på lysforurening og holde niveauet på et absolut minimum. Lysreklamer og effektbelysning skal nedprioriteres og de anvendte lyskilder skal tilstræbe en gylden tone.

Enkelte steder kan der arbejdes med lyskunst. Således er der i Torvets vandelement indarbejdet lys i dysserne, så en fortolkning af Christian IIIs monogram også træder frem i de blå timer. Undervejs er også et projekt om belysning af Vor Frue Kirke. Ydermere kan der arbejdes med afdæmpet lyskunst på Kongens Skibsbro. Fælles for disse projekter skal være en fornemmelse for den historiske bys sammenhæng og sans for værdighed fremfor tivolisering.

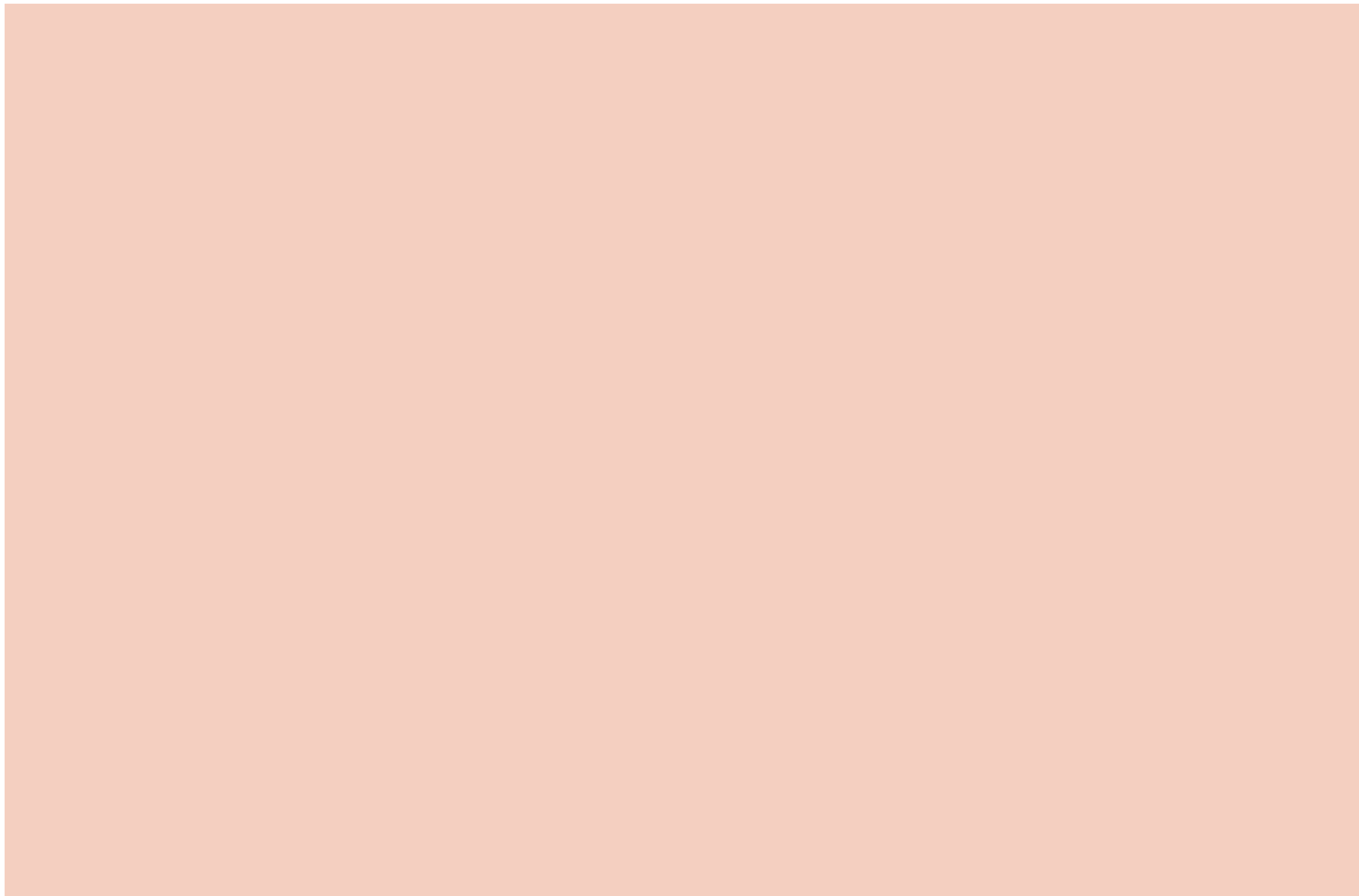
Afdæmpet og stemningsfuld belysning
Ribe Domkirkeplads, Schønherr, 2013

Belysning i Margrethestaden
Kongegade Principsnit 1:100

Belysning i Residensstaden
Algade Principsnit 1:100

PROJEKTRAMMER

Økonomi og proces

PROJEKTRAMMER

Økonomisk overslag

Forbehold

Torvet er udført og er derfor ikke inkluderet i overslaget.

Det økonomiske overslag er udført på baggrund af offentligt tilgængeligt kortmateriale og erfaringspriser.

Overslaget tager som udgangspunkt, at alle andre rør- og ledningsarbejder end de direkte afledte finansieres ad anden vej og at bundforholdene er sådan, at der ikke kræves sikring eller udskiftning ud over normal bundopbygning.

Belægningen forudsættes sat i grus med grusfuger, som på Torvet.

For trafikklasse T3 eller mere afsættes 1000 kr ekstra pr m2 for fast bund og faste fuger. Dette anslås at gælde kørebanen i Adelgade, et spor over Gl. Torv og ved passage af Havnegade/Strandvejen.

Ved Kongens Skibsbro forudsættes kajakanten genanvendt uden omsætning.

Arkæologi er ikke indregnet.

Alléplantninger i voldgaderne er kun indregnet i det omfang de står i Rigets Hovedstrøg. Ligeledes er kun en enkel række træer langs Kongens Skibsbro inkluderet i budgettet. Havneparkens øvrige træer er ikke talt med og betragtes som et særskilt projekt.

Vandrende i Skippergade er ikke indregnet.

Forslag til nye trappeløb nord for Landporten er ikke indregnet i dette projekt.

Delområder
Oversigtstegning 1:2000

PROJEKTRAMMER					
Økonomisk overslag					
1. Kongens Skibsbro		2. Adelgade, Strandporten og Hovedvagten		3. Gl. Torv	
Rydning	319.200	Rydning	342.240	Rydning	430.160
Belægninger og bund	8.619.000	Belægninger og bund	11.042.400	Belægninger og bund	9.551.450
Installationer, belysning og inventar	1.118.000	Installationer, belysning og inventar	978.000	Installationer, belysning og inventar	1.324.000
Beplantning	575.000	Beplantning	100.000	Beplantning	721.000
I alt	10.631.200	I alt	14.362.640	I alt	12.026.610
Øvrige udgifter		Øvrige udgifter		Øvrige udgifter	
Byggepladsudgifter 5%	531.560	Byggepladsudgifter 5%	718.132	Byggepladsudgifter 5%	601.331
Vinterforanstaltninger, trafikregulering og natarbejde 2 %	213.000	Vinterforanstaltninger, trafikregulering og natarbejde 2 %	287.000	Vinterforanstaltninger, trafikregulering og natarbejde 2 %	241.000
Uforudseelige udgifter 15%	1.595.000	Uforudseelige udgifter 15%	2.154.000	Uforudseelige udgifter 15%	1.804.000
Anlægsudgifter delområde 1 i alt	12.970.760	Anlægsudgifter delområde 1 i alt	17.521.772	Anlægsudgifter delområde 1 i alt	14.672.941
Rådgiverhonorar (Landskabsark+Ingeniør) 15%	1.946.000	Rådgiverhonorar (Landskabsark+Ingeniør) 15%	2.628.000	Rådgiverhonorar (Landskabsark+Ingeniør) 15%	2.201.000
Samlet byggesum delområde 1, ekskl. moms	14.916.760	Samlet byggesum delområde 2, ekskl. moms	20.149.772	Samlet byggesum delområde 3, ekskl. moms	16.873.941

4a. Kongegade		4b. Korsgade		6. Stendamsgade	
Rydning	99.440	Rydning	89.200	Rydning	200.240
Belægninger og bund	2.683.350	Belægninger og bund	2.744.250	Belægninger og bund	5.645.850
Installationer, belysning og inventar	1.333.000	Installationer, belysning og inventar	392.000	Installationer, belysning og inventar	308.000
Beplantning	350.000	Beplantning	250.000	Beplantning	75.000
I alt	4.465.790	I alt	3.475.450	I alt	6.229.090
<i>Øvrige udgifter</i>		<i>Øvrige udgifter</i>		<i>Øvrige udgifter</i>	
Byggepladsudgifter 5%	223.290	Byggepladsudgifter 5%	173.773	Byggepladsudgifter 5%	311.455
Vinterforanstaltninger, trafikregulering og natarbejde 2 %	89.000	Vinterforanstaltninger, trafikregulering og natarbejde 2 %	70.000	Vinterforanstaltninger, trafikregulering og natarbejde 2 %	125.000
Uforudseelige udgifter 15%	670.000	Uforudseelige udgifter 15%	521.000	Uforudseelige udgifter 15%	934.000
Anlægsudgifter delområde 1 i alt	5.448.080	Anlægsudgifter delområde 1 i alt	4.240.223	Anlægsudgifter delområde 1 i alt	7.599.545
Rådgiverhonorar (Landskabsark+Ingeniør) 15%	817.000	Rådgiverhonorar (Landskabsark+Ingeniør) 15%	636.000	Rådgiverhonorar (Landskabsark+Ingeniør) 15%	1.140.000
Samlet byggesum delområde 4a, ekskl. moms	6.265.080	Samlet byggesum delområde 4b, ekskl. moms	4.876.223	Samlet byggesum delområde 6, ekskl. moms	8.739.545

